

ZAMONAVIY WEB FREYMVORKLAR TURLARI

Xashimov Ahmadjon Anvarovich, TATU FF assistenti

Akbarov Nodirbek Asqaraliyevich, TATU FF assistenti

Hozirgi vaqtga kelib, yoshlar o'rtasida Web-dasturlash tillariga qiziqish kuchayib bormoqda. Shu ma'noda, yosh dasturchilar oldida katta Web-loyihalarni amalga oshirish uchun qaysi Frameworkdan foydalanish kerak degan savol ko'ndalang turadi. Frameworklar nima?

Web-dasturlash sohasida ish yurituvchilar PHP dasturlash tili bilan bir vaqtning o'zida HTML, CSS, JavaScript kabi dasturlash tillaridan ham foydalanadilar. Biroq so'nggi 10 yillikka kelib, ish unumdorligini oshirish, vaqtni maksimal darajada tejash, loyihaning xavfsizligini oshirish, mijozning talabini tez va sifatli bajarish maqsadida web-dasturlash sohasida yangi Framework tushunchasi paydo bo'ldi.

Framework — bu PHP tilida yozilgan va uning ishlashi MVC konsepsiyasi asosida qurilgan (MVC —Model-View-Controller).

Mode — Frameworkning bu qismi MB (ma'lumotlar bazasi)ni ulash, ular bilan ishlashga mo'ljallangan.

View — saytning bizga ko'rinib turadigan qismidir.

Controller — Frameworkni nazorat qiladi va chaqirilgan yo'l bo'yicha ruxsat oladi (View, Model va boshqa), fayllarni ulash uchun xizmat qiladi.

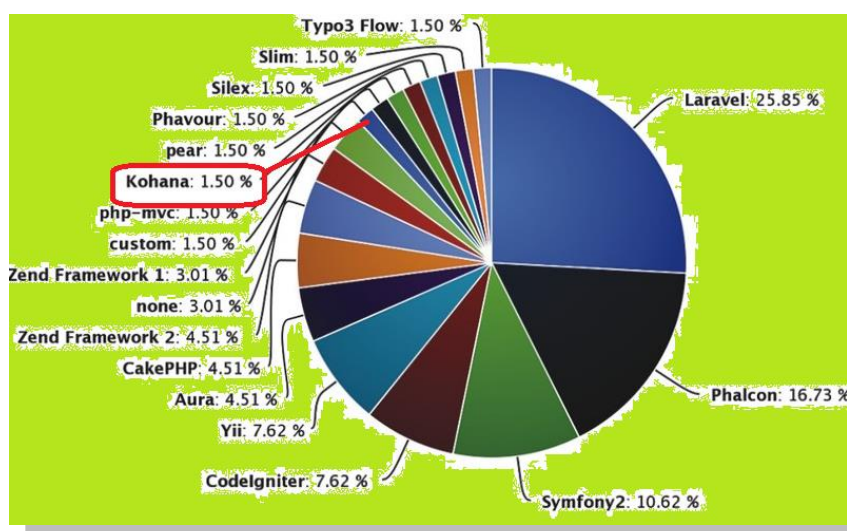
Framework Web-loyiha (application) uchun 'karkas' vazifasini bajaradi. Hozirgi kungacha juda ko'plab Frameworklar yaratildi, ular mingdan ortiq

Frameworklar kundan-kun takomillashib bormoqda. PHP Framework lar asri keldi desak ham bo'ladi. Aslida, frameworklar evolyutsiyasi eng birinchi frameworklardan biri — bu CakePHP. Biroq CakePHP o'sha vaqtda hozirgi Frameworklardan anchagina farq qilar edi. Bu Frameworkda OOP (Object Oriented Programming — Obyektlarga Asoslangan Dasturlash)dan deyarli foydalanilmagan. Ular MVC konsepsiya asosida ishlamas edi, shuning uchun ham ortiqcha yuklanish talab etuvchi kodlari ko'p bo'lgan. Undan so'ng 2007-yilda yana bir kuchli — Zend Framework 1.0 yaratildi Zend Framework 1.0

funksionalligini Framework Zend 1.11 tenglashtirish mumkin. Keyinchalik bu Frameworklardagi kamchiliklar bartaraf etildi, ortiqcha kodlar olib tashlandi. Hozir esa Ajax yordami bilan sahifalarni ortiqcha yuklanishlar va qotib qolishlarsiz yuklab olish imkoniyati tug'ildi. 2011-yildan Frameworklarning yangi davri boshlandi. Chunki bu paytga kelib, Frameworklar PHP5.3 versiya asosida tuzila boshlandi (PHP 5.3 2009-yil avgust oyida chiqarilgan).

2013-yilga kelib, Frameworklarga talab va ulardan foydalanuvchilar soni yanada oshdi

Framework - sayt rivojlanish jarayonini tezlashtirish imkonini beradi framework, bir loyiha bo'yicha takroriy ba'zi bo'limlarni yozish va shu mantiq bo'yicha asosiy e'tiborni saytga qaratishdir. Agar veb - rivojlantirish amaldagi vaqtdan uzoq bo'lsa, u holda biz, albatta, shu loyihalardan foydalanishimiz kerak. Yangi o'rganuvchilar uchun sinflar yoki vazifalari bor. Bunday ready-to – bu kutubxona majmuidan foydalanishdir. Lekin har qanday shaxslar, tajribasini ko'paytirish bilan, (framework) uning eski kodi yaxshi va kerakli, degan xulosaga keladi.

1-rasm. Freymvorklardan foydalanish foizlari

MVC Framework Kohana haqida

Kohana – web dasturlashdagi PHP5ga asoslangan ochiq manbali framework asos sifatida **HMVC** (Hyerarxik Model View Controller) tushunchasidan foydalanadi. Uning asosiy maqsadi - foydalanish uchun xavfsiz, oson va oddiy bo'lishi. **Kohana PHP** framework **CodeIgniterning** bir bo'limi sifatida tashkil etildi.

Bu dastlab **Blue Flame** sifatida tanilgan edi. Ikki alohida loyihalar “split” uchun asosiy sabab tufayli ko'p foydalanuvchilar CodeIgniter rivojlantirish va xatto tuzatish tezligi bilan oldinda edi, aslida, xalqqa rivojlanishi yanada ochiq modeliga o'tish edi. **Rick Ellis** - CodeIgniter yaratuvchisi va egasi – uning **Kohanani** rivojlanishiga yordam berish uchun bosh tortgani uchun u o'z hujjatlarni yaratish uchun yangi loyihani boshladi va loyihani qayta nomlash tavsiya qildi. **2007** yilning **iyul** oyida **Blue Flame** kelajakda mualliflik bilan muammolarni oldini olish uchun Kohana qayta nomlandi. Ishlab chiquvchilar mualliflik huquqi poymol bo'lmashini hisobga olib, bir so'z tanlash uchun mahalliy lug'atlardan qidira boshlashgan Kohana nomi topildi. Kohana **Siu** tilida "**tez**" degan ma'noni anglatadi.

Xususiyatlari:

- Yuqori tezlik
- Security
- PHP5 Harnessing kuchi
- Katta ajralmas vositalari soni
- aqlbovar qilmas qulaylik
- HMVC tushunchasidan foydalanish
- UTF-8 bilan to'liq mos keladi

Kohana – MVC me'moriy asosida PHP-framework. , Oson, tez va muqobil filiali CodeIgniter paydo sifatida foydalanish uchun oson bo'lishi uchun yaratilgan.

Kohana oddiy ORM sistemasidir. Va jamoatchilik uchun ochiq rivojlantirish modeliga o'tish.

Ijobiy tomoni:

- juda yuqori sifatli OOP kodi
- aql bilan va maksimal PHP 5 foydalanish
- Oliy ishlash
- freymworkda kichik hajmi
- rivojlanish tezligi va foydalanish uchun qulaylik

Kamchiliklari:

- Yomon tarqatish, kichik jamoa
- juda yuqori sifat hujjatiga saqlanish
- kutubxonalar kichik majmui kiritilgan (Shu bilan birga, bunday zarur minimal bor)

Kohana - bu MVC (Model-View-Controller) framework yordamida PHP va ochiq manbali arxitektura. Bu kelib chiqishi 2007 yilni o'z ichiga oladi. Kohanani, o'rganish oson yetarlicha tez yahshi va hujjatlashtirilgan hisoblanadi. MVC (Model-View-Kontrolor) - individual komponentlar haqida ma'lumotlar modeli, dastur, foydalanuvchi interfeysi va foydalanuvchi o'zaro ajratish hisoblanadi. Bu holda, komponentlarini bir o'zgarishlar boshqa minimal o'zgarishi sabab bo'ladi. Boshqa afzalliklari va imkoniyatlari Kohana haqida doirasida o'rganishga uchrashadi.

Kohana HMVC (Eng. Ierarxik Model View Controller, ierarxik Model-View-Controller) arxitekturasiga asoslangan. Umuman olganda, bu framework jadal rivojlantirish uchun zarur, shuningdek, oddiy tarqatish uchun, ehtimol, barcha vositalarni taqdim etadi va ilg'or dasturlar qo'llab-quvvatlaydi.

- Kohana eng tez-tez ehtiyoj qo'shimcha vositalari va modul bir qator (shifrlash, shu jumladan, amalga audit, ma'lumotlar bazasi kirish, va hokazo) bilan birga keladi.
- standart sozlash kengaytirish uchun oddiy yo'l beradi.
- Agar tufayli UX litsenziya tijorat dasturlar ishlab chiqish imkonini beradi.
- Ishga va o'rnatish boshqa shu kabi echimlarga nisbatan juda oddiy Ishga.
- Barcha modul mo'ljallangan va sinflar va ob'ektlar orqali o'rnatilgan qilinadi. Framework «O'zingni takrorlang qilmang» tamoyiliga asoslangan.
- profil va disk raskadrovka vositalari beradi.
- kodi juda yaxshi hujjatlari bilan. framework misollar va tushuntirishlar bilan juda yaxshi hujjatlar bilan keladi.
- o'rniga cheksiz konfiguratsiyalar framework shartnomalar amal qilish afzal.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. <http://www.kohana.com>